Fel de fel

În fiecare zi

TRAIUL FUNCȚIONARULUI

Încă de pe vremea amarnicelor străfulgerări din scrisul lui Caragiale găseai mărturisiri de oameni fără ocupație, ridicându-și perechi de case din mici economii de salar. Pe atunci nu erau blockausuri.

Cât privește „remunerația mică și traiul greu" care scuza dacă nu legitima actele unor subalterni — ea pune încă odată problema unei tragice existențe care acum o jumătate de veac își afla mângâierea în aperitive și chefuri până la zi.

Ordinea și omenia care se silesc astăzi să asigure în scumpetea vieții un trai cinstit unor funcționari modești, harnici și capabili, întâmpină greutăți care au crescut dealungul anilor, cu cât familile erau mai numeroase susținând copii în școală sau părinți bolnavi.

Funcționarul care nu lua mită, funcționarul care nu era prin consilii de administrație, funcționarul care nu avea el sau soția avere personală, îți vine să te miri cum a trăit dacă ei un creion și fără a mai pune timbru în cap, scrii și aduni, chirie, căldură, hrană — hainele roase se repară, întoarse pe dos, apoi se trec copiilor, iar autobuzul e un lux. Au fost și asemenea chinuiți care nu au prevăzut în buget nici bilet de cinematograf caravană, nici balcon de teatru subvenționat, oameni care nu mai pot să cumpere o carte! De obicei modești și conștiincioși în slujbă, întâmplarea îi împarte tocmai în locurile cele mai ingrate de sârguință monotonă. O tuse, un reumatism din biroul de cele mai multe ori neigienic, și echilibristica finanțelor se răsturna odată cu sănătatea în tragedie.

Știu că se va începe o dreptate, dar ea nu poate fi cuprinsă în salarizare. Trebuesc locuințe eftine pentru funcționari — în locul procopselilor constructive, trebuesc cooperative pentru toată aprovizionarea traiului drept, trebuesc toate înlesnirile cinstite ale unui trai omenos, iar această mare înfăptuire decurgând pașnic, va ști să înlăture în același timp toată risipa, dându-i răspundere.

ADRIAN MANIU

Maxime și cugetări

In statul cel mai corupt sunt cele mai multe legi.

Tacit

Fericirea este a aceluia ce-și este sieși deajuns.

Aristotel

Schimbul de încălțăminte pentru copii

In Berlin a luat ființă încă de iarna trecută o instituție pe cât de originală, pe atât de practică. E aceea care se ocupă cu schimbul de încălțăminte între copii.

Copiii cresc și adeseori pantofii sau sandalele lor rămân în bună stare dar prea mici, dar mama n'are decât să-i ducă la unul din nenumăratele „posturi de schimb" unde vor găsi o încălțăminte pe măsură și în bună stare. Multumită acestui sistem se realizează o mare economie de material în industria încălțămintei și multe mame sunt scoase din încurcătură.

Viespele și munții pleșuvi

Printre multe alte curiozități geologice din Statele-Unite se numără și așa numiții „Munți pleșuvi", cari se ridică la o înălțime de 1000 până la 1800 de metri în statul Carolina de Nord. Numele acesta le-a fost dat din pricină că, deși coastele lor sunt acoperite de păduri bogate, vârfurile lor sunt absolut pleșuve. Singura vegetație care crește pe aceste culmi e o iarbă destul de rară.

Până mai acum câtva timp s'a crezut că „pleșuvia" acestor munți se datorește lipsei de fertilitate a solului. Dar, unul din cei mai cunoscuți geologi americani a putut afirma de curând, în urma unor îndelungi cercetări că și la acea înălțime se găsește destul pământ fertil, care să favorizeze creșterea unei vegetații normale. In schimb, savantul a făcut-o foarte interesantă descoperire și anume, că o anumită specie de viespe care trește de preferință la înălțime de peste 1000 de metri, își depune acolo ouăle și că, împreună cu larvele ei ,distruge orice vegetație. Că aceste insecte sunt singurele vinovate de lipsa de vegetație pe vârful acelor munți o dovedește și faptul că pretutindeni, în alte regiuni, unde s'a constatat prezența lor ,s'a observat că vegetația dispare încetul cu încetul.

O delegație de refugiați basarabeni a prezentat un memoriu d-lui Stelian Popescu

Joi de dimineață o delegație de refugiați basarabeni compusă din foști parlamentari, proprietari, avocați, a prezentat d-lui director Stelian Popescu un memoriu cu peste 60 de semnături prin care aduc mulțumiri atât ziarului „Universul" cât și directorului său pentru tot ajutorul dat și pentru cuvintele de îmbărbătare și alinare prin care a încurajat pe cei care au fost nevoiți să-și părăsească căminele.

D. Sebastian Teodorescu, fost primar al orașului Chișinău, prezentând memoriul semnat, mulțumește d-lui Stelian Popescu în numele tuturor basarabenilor refugiați, spunând că în această țară nimeni nu și-a plecat ochii spre nenorocirea fraților de peste Prut afară de opinia publică și ziarul „Universul". Venirea d-lui general Antonescu în fruntea statului a schimbat cu totul lucrurile. Ca atare și de soarta refugiaților se va îngriji. „Nimeni nu ne-a lăsat ușile deschise, nimeni nu ne-a înțeles jalnica situație în care ne aflăm, afară de actualul conducător al Statului și dv., domnule Director. Nici chiar miniștrii basarbeni, care n'au vizitat măcar un lagăr de refugiați".

A mai vorbit apoi d. Cavallioti, fost parlamentar și proprietar, care a spus că toți refugiații basarabeni sunt dornici de muncă în această țară, că nu înțeleg să aștepte milă, dar că până acum, deși de trei luni refugiați, fostul guvern n'a întreprins nimic practic pentru rezolvarea acestei probleme.

D. Stelian Popescu a răspuns că într'adevăr problema refugiaților care a devenit mai acută în urma cedării Cadrilaterului și a o parte din Ardeal, cere o rezolvare grabnică și temeinică. Ajutoarele care s'au împărțit de către ministerul de interne și instituții printre care și ziarul „Universul", nu rezolvă nimic.

„Prin articolul meu din „Universul" scris cu acest prilej am atras atențiunea guvernanților de atunci asupra gravității acestei probleme și am propus ca să se facă un împrumut de stat, amortizabil în 20 de ani și să se acorde refugiaților o anumită sumă cu ajutorul căreia să-și poată face fiecare câte un cămin modest. Iarăș din acest împrumut să se dea și negustorilor români refugiați, ajutând astfel și pe refugiați, dar întărind în același timp și negoțul românesc care din cauza streinilor și a lipsei capitalului este aproape inexistent la noi".

D. Stelian Popescu apoi a mulțumit delegației pentru frumoasele cuvinte adresate și făgăduiește că va da tot sprijinul oricărei acțiuni care va porni să soluționeze problema refugiaților.

d. c. b.

IN ATENȚIA D-LUI MINISTRU AL JUSTIȚIEI

Numeroși avocați și notari publici cari și-au părăsit căminurile și rosturile lor în regiunile încăpute din nou sub stăpânirea vremelnică maghiară, și au fost strămutați în diverse localități ale Ardealului, ne semnalează dificultățile ce întâmpină în rezolvarea cererilor de înscriere în barouri.

Știm că legile organice — ale corpului avocaților și notariatelor publice — înconjoară transferările și reluările de practică profesională cu o seamă de formalități, destul de greoaie.

Aceste legi s'au făcut însă pentru vremuri normale, când nimănui nu i-ar fi trecut prin minte că ar fi cu putință să pătimim știrbirea teritoriului scumpei noastre patrii.

N'au putut să aibe deci în vedere situațiile actuale.

Iată de ce credem că d. ministru al justiției ar trebui să curme pe cale de decizie ministerială, ezitările și dificultățile formale de cari se plâng avocații și notarii publici, refugiați.

Și să comunice tuturor baroulilor din țară că sunt în drept — *și obligate* — să admită toate cererile de înscriere (prin transferare) atât ale avocaților, cât și ale notarilor publici evacuați (cari nu pot să obțină birouri de notariat public).

Măsura va fi salutară, mai cu seamă dacă se va lua fără întârziere.

IND.

Nenorocirea dela abatorul comunal din Timișoara

12 Septembrie

La abatorul comunal s'a întâmplat un grav accident de muncă, în următoarele împrejurări:

Măcelarul Toma Bărlaș, de 29 ani, domiciliat în calea Ghiroculuí 31, ajutând la mișcarea unor vagoane, o bucată de lemn l-a lovit în stomac scoțându-i intestinele.

In stare foarte gravă, măcelarul a fost transportat la spitalul de stat.

Inecat in Dunăre

Sulina, 11 Septembrie

Mai mulți tineri din cartierul pescarilor au făcut o petrecere în comuna Carmen Sylva, după care au pornit pe Dunăre, cu barca, spre casă.

Fiind cam ametiți de băutură, dintr'o mișcare greșită, au răsturnat barca, dar fiind buni înotători, au putut ajunge la mal, afară de tânărul Haralambie Ciobanenco, care pierzându-și pentru un moment cumpătul, a fost luat de curentul care este destul de mare în dreptul punctului Dunărea veche, și s'a înecat.

TRADIȚIE și CALITATE
Biciclete Panther
Motociclete Panther
Saxonete Panther
livrează către revânzători
PANTHERWERKE A.G., BRAUNSCHWEIG (Germania) fondată 1896
3722

„GENERALA"
Societate Română de Asigurări Generale București Bulevardul Regele Carol I. No. 14, Capital Social deplin vărsat lei 50,000.000
INȘTIINȚARE
Se aduce la cunoștința Domnilor asigurați că la a 153-a tragere pe luna Septembrie 1940 a politelor de asigurări populare cu amortisment, făcută la sediul său, în prezența Domnului delegat al Ministerului Economiei Naționale, au eșit la sorți următoarele combinațiuni de câte 3 litere:
1) R. B. N. 2) Q. K. Z. 3) A. I. G. 4) L. I. D. 5) V. U. E.
21

TRIBUNA CEFERISTĂ

A MURIT UN LUPTĂTOR

Falanga ceferistă pierde pe unul din cei mai vechi luptători.

Gheorghe Ionescu președintele soc. „Expresul" care timp de 20 ani a reprezentat cu simț patriotic și profesional, cu demnitate și cu cinste, revendicările ceferiste, s'a dus dintre noi. Un om de o corectitudine cum rar se poate întâlni în împrejurările încă turburi prin care trecem, omul a cărui viață a fost linia dreaptă, curajul și răspunderea celor susținute, ne părăsește tocmai atunci când aveam mai multă nevoe de el. Soc. de ajutor mutual „Expresul", al cărei conducător a fost timp de 20 ani, și toată lumea ceferistă care a primit un sprijin și o vorbă de mângâiere, pierd azi pe conducătorul și sprijinitorul lor. Fondator al ziarului „Expresul" Gh. Ionescu a purtat cu cinste pana de gazetar, în slujba năzuinților ceferiste, adăogând străduința sa străduințelor comune ale conducătorilor spre înălțarea morală a păturii ceferiste.

Omagiu binemeritat îi aducem, și ne rugăm să-i fie țărâna ușoară.

Radierea din barou a avocaților evrei, din jud. Dâmbovița

Târgoviște, 11 Sept.

Consiliul baroului a dat decizia, prin care următorii avocați evrei au fost radiați din baroul județului Dâmbovița: Iancu Wilder, Iosif Wilder, Mauriciu Rauchwarger, Srulovici și Sigall.

Taxarea stocurilor de fire de bumbac mercerizat

Ministerul finanțelor a dispus următoarele, în privința taxării stocurilor de fire de bumbac mercerizate în țară, stabilite în seara zilei de 9 August 1940:

Firele aflate în depozitele din afara fabricelor, au de suportat diferența pentru art. 23 cifră de afaceri de lei 16,40 pe kg. rezultată între lei 65,40 (noua taxă pentru firele de bumbac mercerizate) și lei 49 (cât au suportat: lei 27 ca fir simplu de bumbac, sau bumbac transformat în kg. fire, la import, plus lei 22 cât au suportat la ieșirea din fabrică, către depozite);

Cele din incinta fabricelor care vor suporta pe măsura punerii lor în circulație de către fabricele de mercerizare noulle diferențe de mercerizare stabilite pentru interior (29,40 lei pentru art. 23 cifra de afaceri), adică în total lei 56,40 pentru art. 23, rezultând din: lei 27 cât s'a achitat la import (ca fir simplu de bumbac sau bumbac transformat în kg. fire), plus lei 29,40 pe kg. cât va achita la ieșirea din fabrică, *mai datorează deci fiscului lei 9*, diferența între 65,40 lei și 56,40 lei pe kg.

Intrucât stocurile constatate în seara zilei de 9 August a. c., au fost taxate numai cu lei 7,40 pe kg., *se vor debita imediat întreprinderile în cauză, în plus cu lei 9 de kg.* pentru cantitățile de fire de bumbac mercerizate în țară, *aflate în depozitele din afara fabricelor*, pentru a ajunge astfel la diferența pentru aceste stocuri de lei 16,40 de kg. — *și cu lei 1,60 de kg. cele din incinta fabricelor*, pentru a ajunge la diferența de lei 9 de kg. la aceste stocuri

Regia Loteriei de Stat

Rezultatul Tragerii No. 18

din 12.IX.1940

al Trancei Populare Seria I-a

S'au atribuit prin sorți câștigurile:

De 2 ori costul lozului tuturor numerelor care se termină în:

0 8 7 8 7 3

De 10 ori costul lozului tuturor numerelor care se termină în:

1 2 0 3 9 4

De 100 ori costul lozului tuturor numerelor care se termină în:

3 2 5 4

De 400 ori costul lozului tuturor numerelor care se termină în:

4 0 0 8 0

Premiul în valoare de 2.000 ori costul lozului rămas în urnă

Salva, Romuli Parva Nepos!

Grozavul fapt povestit de cântecul lui **Marcu Viteazul** nu l-am socotit nici odată cu putință într'o lume dominată de spiritul latin, cum este lumea cântecului nostru epic:

Mama, prinsă în mrejile dragostei pentru strein, își trădează fiul. In lupta ce se dă între acesta și păgân, prin băuturi amețitoare, ea caută să slăbească puterea de viteaz a fiului, pentru-ca păgânul să-l poată doborâ.

Iară mama Marcului,
Drăguța păgânului
Paharele le lua
De vin le jumătățea.
Paharul păgânului
Ea cu miere îl umplea,
Iar paharul Marcului
Cu cătran îl cătrănea.

In urma acestei ticăloșii, Marcu cade spre a se ridica furtunos, ajutat de un credincios tovarăș.

N'am considerat niciodată ca fiind a noastră această întrupare epică. Seninătatea sufletului nostru n'a conceput asemenea monstruozități. O mamă să-și vândă fiul, din patima pentru strein!

Măicuța ncastră bătrână, cu brâul de lână, aleargă pe câmpi întrebând florile, întrebând păraiele, întrebând Dunărea de fiul ei. Ea plânge și împarte daruri paznicilor temniței, ca să-l lase la soare pe Corbea.

Nu. Eroul nostru, chiar când săvârșește acte de brutalitate, cum este cazul cu frații Chirei, le săvârșește pentru pedepsirea păcatului, pentru a învedera sfințenia binelui și a curăției.

Marcule, neintrecutule în frumusețea bărbăției tale, Marcule, podoabă întrupată a vredniciei neamului meu fără de prieteni, iluminatul, care pe vremuri a prins în cântec ticăloșia urzită de patima abjectă împotriva tinereței tale, a legat de tine, luptător pentru dreptate și lumină, crunta lovitură ce avea s'o primească, în zilele noastre, sufletul neamului tău dela Mama sa. Te-a modelat simbol al neamului tău cu păr de lup.

Cel din urmă împărat apostolic roman a însemnat acum o sută șaizeci de ani, prin cuiburi de vieață, drumul spre mântuire al poporului românesc. **Salva Romuli Parva Nepos.** Așa a numit el satele înființate cu ostași grăniceri români în ținutul Bistriței și al Rodnei lui Petru Rareș.

Furtunile, ce au venit de atunci peste noi, nu le-au risipit. Ci mai adânc le-au înfipt rădăcina în pământul, care, mulți ani încă, după cucerirea lui Traian, și-a păstrat libertatea lui Dacică. In pământul, din care a răsărit împărat salvator al Romei, împărat, care vroia să înnoiască îmbătrânitul imperiu, numindu-l Dacia.

In marele război, copiii acestui pământ au străbătut stepele Sarmației, au călcat peste întâriturile vechei Galii și s'au întors, după patru ani de fapte eroice, să vestească celor de un sânge cu dânșii că urarea apostolicului împărat roman Iosif al II-lea se întrupează în realitate: **Salva Romuli Parva Nepos.**

Și acum, pe lumina răsărită atunci peste grănicerii Năsăudului coboară negura durerei, întunecând tot ce a fost vis, tot ce a fost bucurie, tot ce a fost credință.

Și aceasta se face prin voința Mamei noastre, pe care am adorat-o, cu care ne-am mândrit, de dragul căreia mulți dintre noi au renunțat la legea bătrânească.

Acolo, unde a răsunat mai întâi, tălmăcită în graiul doinei, virtus romana rediviva.

Eu sunt fică de Roman
Din Italia,
Maica mea e de Traian
Adusă 'n Dacia,

prin voința Maicei, se fac astăzi stăpâni aduși de vânturi.

Marcule, frumosule și neintrecutule în fapte de bărbăție, de ce a voit soarta ca tu să ajungi astăzi simbol al poporului tău, care ți-a cântat în cântec izbânzile și durerea?

Este în tot ce se petrece cu neamul tău vinovata patimă a dragostei pentru strein? Este încercarea, la care mama din aită poveste îl pune pe voinic, ca să se convingă de virtutea lui, înainte de a pleca, să lupte împotriva smeilor, cari furaseră soarele?

Dar dovada bărbăției noi am dat-o optsprezece veacuri! Aici, unde ne-a înfipt Traian, aici ne-au găsit vremurile ncuă, cu grai roman, cu datini romane, având ca lege omenia și cinstea și mândria — **Dignitas illa Romana** a Flaviilor și Tiberiilor.

Și, ca pe moșii noștri, cari se mândreau cu porecla că sunt din cei **„qui solent memores esse"**, ne-au găsit cu calitatea, pe care streinii ne-au schimbat-o în nume: **Ține Minte!**

Și, cu toate acestea, prin voința Maicei, soarta ne pune la cruntă încercare. Ce mai vrea dela noi? De-ar fi numai încercare!

In nici un cântec din lume nu mai întâlnim blestemul **„Ire-ai, maică, blestemată!"** Noi îl avem. Și ne-ar copleși durerea să ridicăm și acest vers la valoare de simbol.

Marcule, care ai formulat acest vers, fă zeii ca el să rămâie adresat numai de tine și numai mamei tale pământene.

Să nu fii tu pilduirea vie a neamului tău. Și să nu fie a ta rătăcită mamă pilduirea Maicei Roma!...

I. U. SORICU

Biserica și Școala

SF. SCRIPTURĂ

Ioan III, 13-17
Luca X, 38

Dacă motivul trimiterii lui Isus Hristos în lume a fost dragostea Dumnezeiască și ca să nu piară cei ce cred în El, să vedem cum am răspuns noi acestei dragoste, cum L-am primit și îl primim, și care au fost și sunt atitudinile noastre față de dumnezeirea Sa, în raport cu mântuirea noastră.

Despre felul cum a fost primit Iisus Hristos în lume, se vede din atitudinea celor două femei, Marta și Maria, cari L-au primit în casa lor. Marta se grijea să-L primească ca pe un om, pregătindu-I cu trudă, un ospăț de bun venit, iar Maria asculta cuvintele Lui.

Pământul este casa mare unde a venit să sălășluiască Iisus, pentru câtăva vreme, cu scopul de a mântui lumea. Lipsa de înțelegere cu care a fost primit, l-a făcut să exclame: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul".

La nașterea Sa, a venit într'o esle sărăcăcioasă. Irod L-a pismuit și L-a urmărit să-L omoare. Cărturarii și Fariseii l-au atinut calea. Evreii aveau socotință despre un Mesia desrobitor al poporului lor și stăpânitor material al lumii; iar poporul, care uneori ascultă cuvintele Lui, din alte rânduri îl ruga să tasă din hotarele lor. Până ce cu toții, într'un fel sau altul: Fariseii, Cărturarii, Bătrânii poporului, poporul și stăpânirea reprezentată prin Pilat au contribuit la judecare, patimele, răstignirea și moartea Lui. Un apostol L-a vândut, iar ceilalți s'au lepădat de El.

Este interesant însă, de reținut că cu toate atitudinile aiferite ce au avut primitorii lui Iisus Hristos, învățătura Lui a străbătut toate continentele, a îndulcit asperitățile dintre clasele sociale și tuturor celor cari au crezut Intr'insul, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, deci frați intre dânșii, temeiu pentru organizarea unei altfel de societăți decât aceea isvorită din sălbătăcia lumii păgâne. Acestea s'au realizat prin jertfa de Sine a lui Iisus Hristos, care a înviat și S'a înălțat la cer, prin jertfa apostolilor, cari s'au întărit, mai pe urmă, în credință și prin jertfa martirilor, al căror sânge vărsat a fost prilej pentru înmulțirea creștinilor.

Din jertfele tuturor: a Domnului Iisus Hristos, care este cea mai scumpă, a martirilor și a tuturor cari au murit pentru idealuri sfinte, mai de mult sau mai aproape, în aceste timpuri de întunecare și moarte prin războaie, „precum Moisi a înălțat șarpele în pustie", așa se cade să se înalțe, în sufletele noastre și în lume, „Fiul Omului".

Preot GAVRIL NICULIȚA
Liteni, jud. Baia

REGATUL LUI MAMONA

In ziua de 8 Septembrie, Biserica noastră, amintind Nașterea Sf. Fecioare pune înaintea credincioșilor Evanghelia despre Marta și Maria. Sunt două surori care primesc în casa lor pe Mântuitorul, dar pe când una — Marta — se dă în vânt pentru treburile casnice, cealaltă — Maria — ascultă cu evlavie cuvintele lui Iisus. Copleșită de treburi, pentru a face bună primire unui oaspe așa de scump, Marta roagă pe Iisus s'o facă și pe Maria părtașă la osteneli. Mântuitorul însă îi răspunde: „Marto, Marto, te îngrijești și spre multe te silești, însă Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua dela ea". (Luca X 38—42).

Aruncând acum o privire asupra omenirii de azi, a măcelului în care s'a încăerat și a teoriilor pe care agenții de presă le vântură dela un pol la altul, ce poate fi mai mustrător pentru noi, de cât această grijă de economie, de spațiu vital, de consolidarea monedelor, de simplificarea regimului vamal, cu un cuvânt de tot ce privește Regatul lui Mamona. Unul din proorocii vremii spune chiar deadreptul că „mijloacele de transport moderne cât și economia viitoare nu pot îngădui ca Europa să fie risipită în unități mărunte care să se dușmănească între ele", iar un altul mai îndrăznet adaogă că „veacul statelor naționale necondiționate poate fi socotit ca încheiat" și că dacă Europa vrea să trăiască „este nevoe să se treacă peste granițele teritoriale naționale". Așa dar: piară neamurile, trăiască spațiul vital! State și popoare cu trecut glorios cad sdrobite la pământ, o întreagă operă de cultură și civilizație se prăbușește pentru că unii vor să grămădească în pivnițele lor tot aurul lumii, iar alții nu pot trăi fără „spațiu vital", îndărătnicindu-se și unii și alții în drumul pe care au apucat. Oamenii au ajuns la acest „non sens" al luptei pentru trai, că nimicesc tocmai puterea prin care se poate ajunge la traiul cel bun. Ce este această frământare a popoarelor în luptă, dacă nu zelul Martei de gospodăria trecătoare a casei în paguba bunurilor spirituale și veșnice pe care le primia dela Iisus — Maria?

Fără îndoială, nu se poate trăi fără hrană și îmbrăcăminte, dar nu se poate subordona nevoilor de trai, *grija de suflet*, care dacă-i cu înțelepciune cârmuit poate — și numai el poate — realiza traiul cel bun în înțelesul curat și sfânt al cuvântului.

Această priveliște de haos moral ne-o înfățișează ochilor nu numai Europa, ci omenirea întreagă care s'a transformat într'un imens atelier de făurire a uneltelor de ucidere reciprocă, și în ale cărei fabrici, uzine și furnale, oamenii se silesc „spre multe" ca și Marta în micul ei cămin din Betania — uitând ceea ce este nesmintit trebuitor: grija de suflet, care copleșit de nepăsare, stă părăginit și surd, ascultând îngrozit sirenele de alarmă, huruitul avioanelor, pocnetul mitralierilor sau trăsnetul înfricoșător al bombelor care crapă alături de el, răspândind foc, fum și moarte.

De bună samă este greu de oprit această prăvălire de puteri, acum când, deslănțuită orb, strivește omenirea, dar creștinul nu trebue să se frângă și să slăbească infruntarea. Ca și Maria trebue să stăm mereu la picioarele lui Iisus rugându-ne să sprijine cu harul lui râvna noastră pentru a spulbera din lume: *Regatul lui Mamona.*

Pr. C. DRON

FLUX ȘI REFLUX IN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

Situații noi create de amputarea teritorială

de CONSTANTIN KIRIȚESCU

Școala românească este crud atinsă de evenimentele dramatice pe care le trăim. Doar, ea este focarul de plămădire a sufletului național. Și, printre loviturile primite, ce se resimte mai dureros este isbitura în inimă a ceea ce este simțire românească și încrederea în dreptatea istoriei, spulberată de vânturile intrigelor dușmane. Mai mult de cât învățătura de carte, sufletul românesc a fost totdeauna arma cea mai de preț ce se făurea în școală, de la umila școală de cătun, până la falnica Universitate. El ne-a dat forța morală să îndurăm pe vremuri loviturile pismașe; prin el, am câștigat marea isbândă de acum douăzeci de ani.

Astăzi, mai puțin de cât ori când, ne-ar fi îngăduit desnădejdea ori desarmarea. Dacă ne-am înclinat și a trebuit să renunțăm la întrebuințarea acelei forțe materiale pe care atâta vreme am înconjurat-o cu dragostea noastră, am hrănit-o cu încrederea noastră și am întărit-o cu jertfele noastre, nu putem, nu avem dreptul să renunțăm la cealaltă armă, care se făurește în și prin școală. Astfel de arme nu se leapădă niciodată. Dimpotrivă. Aci trebue să ne încleștăm nădejdiile pentru viitor, aci trebue să ne încordăm toate sforțările. Să clădim școalei un ideal nou și s'o întărim cu acele puteri sufletești ce sunt chezășie sigură a isbândei: dragostea de neam, încredere și muncă.

Imprejurările de față interesează școala nu numai sub forma activității de educație, ci și sub acela al organizației. Probleme grele ni se pun înainte. Urmând micșorarea teritoriului, școala trebue să fie restrânsă. Comprimarea școalelor implică operațiuni delicate. Reducerea numărului școalelor, concentrarea lor, adaptarea la noile trebuințe ale vieții de stat, un întreg exod de puteri didactice și de școlari, constituesc un program care trebue gândit și îndeplinit cu multă chibzuială și băgare de seamă, astfel în cât, respectându-se drepturile legitime ale persoanelor, să nu se creieze noi poveri copleșitoare pentru Stat, dar mai ales să nu se croiască, pe chestiuni accesorii, și din interese ori cât de legitime, dar secundare, abateri de la marile interese permanente ale națiunii române care, acum mai mult de cât oricând, au nevoe să fie bine înțelese și apărate.

Cea dintâi și mai sfântă datorie o avem față de cei smulși de la sânul țării - mame, de cei rămași dincolo de linia hotarelor trase samovolnic. Românimea rămasă subt opresiunea dușmănoasă a vechilor asupritori, nu trebuie lăsată fără sprijinul moral al conducătorilor lor naturali. Să nu încurajăm deserțiunile. Păstorii nu trebuesc luați din mijlocul turmei lor. Cel mai mare act de patriotism îl vor face aceia cari, în împrejurări de viață grele, vor face jertfa să rămână pe pământul lor străbun, întrebuințând nestinsă candela din care odată se va reaprinde strălucitoare văpaia de viață liberă a românismului.

Vom avea, totuș, o mare frământare în instituții și în oameni. Vor fi în țară școli mai puține de cât până acum, dar vom avea un plus enorm de profesori disponibili. Sarcini grele vor apăsa statul, și așa destul de împovorat. Va trebui să se dea ocupație miilor de dascăli întrebuințați până acum în teritoriile ce au încetat de a ne mai aparține, iar aceste ocupații nu trebue să fie sinecure, ci posturi de actiune integrate în noua structură a statului și adaptate cât mai bine noullor sale trebuințe și idealuri.

Unele instituții de cultură și învățământ, satisfăcând până acum nu trebuințe locale ale unei regiuni restrânse, ci trebuințe cu un caracter general și inalt, trebuesc păstrate și transplantate în teritoriul ce ne-a rămas. In fruntea lor este Universitatea clujană, una din podoabele culturii noastre. Tot ce conștiința, dragostea și mândria noastră au grămădit la Cluj, ca să formeze cadrul și mijloacele de cercetare și de studiu al acestei instituții, va rămâne acolo. Vom lua cu noi numai oamenii și steagul. Acestea vor trebui transplantate într'un alt centru al Ardealului românesc. Unde? Se propune diferite orașe. Pentru fiecare și în contra fiecăruia sunt argumente ce trebuesc cântărite cu atenție. Dar „Universitatea Daciei Superioare" trebue păstrată în integralitatea ei și restabilită, oricare ar fi sacrificiile ce ar reclama. Nu trebue să se procedeze cu precipitare la rezolvarea acestei probleme vitale pentru cultura noastră. Lucrul trebue examinat pe toate fețele și cumpănit din toate punctele de vedere.

Școala secundară își va restrânge cadrul. A fost croit larg la 1919, în focul entusiasmului unității noastre integrale. Am participat personal la opera grea a extensiunii școalei românești, pentru a satisface trebuințele țării considerabil mărite. Cunoaștem sforțările făcute spre a creia masa de profesori trebuincioși României mari, expedientele, improvizațiile și concesiile făcute adesea asupra calității, spre a obține numărul. O pornire năvalnică a împins generația Unirii înspre cariera didactică. Era unul din ogoarele de lucru cele mai întinse, ce avea nevoe de inteligențe și sufiete, ca să rodească pentru punerea în valoare prin cultură a nouei și frumoasei patrii românești.

Acestei mișcări puternice de flux, trebue să-i urmeze acum fatalul reflux. Avem mângâierea că reîntoarcerea valului în matca îngustată, nu va putea târî cu el aluviunile de gândire și simțire românească revărsate timp de două decenii și că, în ciuda vitregiei vremurilor, ele vor rămâne să rodească glia românească, făcând să crească din ea vlăstare cu sufletele călite în dragostea de neam și în credința vremilor răzbunătoare ce au să vină.

Pentru învățământul primar, problema e mai ușoară. Oricare ar fi numărul învățătorilor deveniți disponibili, el tot nu va fi îndestulător spre a umple în întregime golurile unui învățământ deficitar în ce privește puterile didactice.

In învățământul de grad mijlociu și superior, lucrarea va trebui să prilejuiască o reprivire generală asupra oganizației învățământului. Incecările de sistematizare și așa zisele „raționalizări", săvârșite acum câtva timp, în slujba unor scopuri, sentimente și resentimente ce apar astăzi, în lumina tragică a momentului, uneori palide și meschine, alteori nepriincioase, nepotincioase ori inactuale, vor trebui supuse unui examen serios de revizuire, în urma căruia să se clădească noul edificiu al unei școale românești, inspirate de postulatele prezentului, pregătind restituirile viitorului. Prea ne-am înșelat adeseori, prea am căzut pradă ușoară ademenirilor și iluziilor. Vremea de astăzi este a spiritelor clare, cu orizonturi largi, cu caldă înțelegere a realităților și cu o sensibilitate delicată, vibrând în unison cu durerile și dorurile unei națiuni sângerate în ceeace a iubit ori a crezut.

CALENDAR

Sf. Mucenic NICHITA

Se trăgea din neamul barbar al Goților care pe la anul 300 se sălășluise în părțile noastre, stând mai multă vreme aci. El a trăit pe vremea împăratului Constantin cel Mare, și făcându-se creștin a propovăduit pe Hristos nu numai între cei de-un neam cu el — Goții, — ci și printre Dacii băștinași și coloniștii romani aduși de Traian, contribuind astfel la răspândirea și întărirea vieții creștine la poporul român în începuturile sale Din această pricină lui i se mai zice și Nichita Românul.

Goții erau împărțiți însă în două părți vrăjmășite tare între ele; una condusă de Atanaric, iar alta de Fritigern.

Pe Fritigern îl sprijinea împăratul Constantin, fiindcă era blând cu creștinii; din această pricină Atanaric prigonea pe creștini. Sfântul Nichita găsindu-se creștin a propovăduit pe Hristos nu numai între cei de-un neam cu el — Goții, — ci și printre Dacii băștinași și coloniștii romani aduși de Traian, contribuind astfel la răspândirea și întărirea vieții creștine la poporul român în începuturile sale Din această pricină lui i se mai zice și Nichita Românul.

Goții erau împărțiți însă în două părți vrăjmășite tare între ele; una condusă de Atanaric, iar alta de Fritigern.

Pe Fritigern îl sprijinea împăratul Constantin, fiindcă era blând cu creștinii; din această pricină Atanaric prigonea pe creștini. Sfântul Nichita găsindu-se sub stăpânirea lui Atanaric, fu certat pentru propoveduirea sa și amenințat cu moartea Fiindcă stărui în credință și propoveduire, a fost supus la chinuri groaznice pe care însă sfântul le-a răbdat dând slavă lui Dumnezeu. In cele din urmă fu aruncat în foc împreună cu alți mărturisitori, încheindu-și astfel viața și primind cununa muceniceasă.

C. D.